

KLIC TRIGLAVA

V DANAŠNJI ŠTEVILKI:

RIBIČIČ V LONDONU

370

MAREC 1970

Uredniku Klica Triglava.

Ob branju Vašega uvoda in članka g. Jukića v januarskem KLICU TRIGLAVA z zvezi s Svetovnim kongresom HSS v Torontu bi Vas želel opozoriti na nekaj netočnosti:

1. Ni res, da je kdorkoli osebno diktiral komurkoli od delegatov, kaj naj govore na kongresu, ker smo vsi pripadniki demokratične stranke in je mogel vsak delegat govoriti po svojem prepričanju. Glede tega sem gotov, ker sem bil izbran v predsedništvo kongresa in sem bil prisoten na vseh javnih in ožjih strankinih sestankih in sejah.

2. Mirne duše morem trditi, da ni bilo niti na eni seji govora o katerikoli osebi, ki jih v svojem uvodu omenjate. Največja zapisana neresnica je, da je bilo celo diktirano, kdo se bo s kom pogovarjal, pozdravljaj itd.

3. Gospod Jukić Vas je napačno in netočno obvestil, da se na kongresu ni razpravljalo niti o enem samem važnem političnem vprašanju hrvatskega naroda. Nasprotno je res: zelo živo smo o tem razpravljali. Ožji strankin odbor je nekajkrat globoko v noč podrobno o tem razpravljaj, toda ni smatral potrebno, da bi dajal o tem poročilo g. Jukiću. Te razprave so potem tudi dovedle do ustanovitve Akcijskega odbora Hrvatske seljačke stranke, ki je nase prevzel dolžnost, uresničiti sprejete sklepe, tako v emigraciji kot tudi v domovini. Ker pa živimo v nenormalnih razmerah, soočeni z diktaturo, ki danes vlada v naši domovini, nismo mogli preko svojega tiska obvestiti javnost o vsebini in zaključkih teh ožjih strankinih sestankov, kot tudi ne o bodočem programu dela. Zato, blago rečeno, g. Jukić ne ve, kaj piše in govori ter tako Vaše bralce zavaja v zablodo.

JOSIP PAUKOVIĆ
tajnik Akcijskega odbora
Hrvatske seljačke stranke

Pred izidom:

Lev Detela: METALEMENT, Pesmi.

Bogdan Novak: TRIESTE 1941-1954: The Ethnic, Political, and Ideological Struggle.

KRONIKA

* "Slovenska demokratska zveza v Gorici 1947-1969" je naslov knjige, ki je izšla neposredno pred Božičem lani v Gorici. Njen avtor dr. Avgust Sfiligoj, ustanovitelj in dolgoletni predsednik goriške Slovenske demokratske zveze, na 196 straneh podaja podroben razvoj te demokratične slovenske stranke na Goriškem vse od njene ustanovitve do poslednjih dogodkov, ko so se odnosi med Zvezo in Slovensko skupnostjo v Trstu zaostri. V pomanjkanju politično memoarske literature pri Slovencih na splošno je ta nova knjiga gotovo važen doprinos za boljše razumevanje na-

Od našega dopisnika

12. februarja so se zbrali v predavalnici britanskega parlamenta člani obeh domov, podjetniki, gospodarstveniki in časnikarji na sestanku, čigar glavna tema je bila trgovina med Vzhodom in Zahodom. Sestanek je organizirala Evropsko-Atlantska Skupina, ki je debatni klub za politične, gospodarske in strateške probleme. Govornik je bil Janez Stanovnik, ki zastopa Jugoslavijo pri Gospodarski komisiji Združenih narodov za Evropo, katere tajnik je. Stanovnik je poudarjal, da temeljijo trgovinski odnosi na vzajemnih interesih in da je trgovanje med ideološko različnimi državami upravičeno tudi z marksističnega stališča. Zato bi si morali dobri marksisti in ne-marksisti izmenjavati dobrine vse do stopnje, ko take izmenjave ne bodo več vzajemno koristne. Dejansko se ta trgovina med Vzhodom in Zahodom veča za 12 odstotkov letno od leta 1953. dalje. Stanovnik je zlasti zagovarjal potrebo po izmenjavah na tehnološkem področju. Vedno važnejše postaja "trgovanje" v praktičnih naporih za organiziranje znanstvenega raziskovanja, industrijskih procesov itd. Kot nekdanji član jugoslovanske vlade in eden od arhitektov daljnosežnih gospodarskih reform v lastni državi se Stanovnik seveda zaveda, da bodo manjše vzhodno-evropske države, če ne bodo deležne sadov moderne tehnologije, za vedno ostale v brezupnem položaju v mednarodni konkurenci. Na tem področju, je dejal, je razvoj bodrilen in izvoz z zahoda na vzhod sestaja bolj in bolj iz produktov, ki so plod prefinjenih procesov in znanstvenega raziskovanja. Vendar pa bi bilo želeli, da bi Vzhod izvažal na zahod poleg sirovin in živil tudi industrijsko blago, kar pa predpostavlja modernizacijo vzhodno-evropskih gospodarstev. Njegov zaključek je bil: Če bo postala trgovina med Vzhodom in Zahodom bolj raznolika, bo to vodilo v bolj skladno sodelovanje in v končno gospodarsko integracijo v evropskem in celo svetovnem obsegu.

* Še slovenske politike - obče kot predvsem manjšinske.

* 15. decembra so jugoslovanski agenti Udbe ubili na Švedskem Srba Savo Čubrilo. Za neposrednega ubijalca je označen Milan Djokić, ki je pobegnil v Jugoslavijo.

Poskus umora je bil izvršen tudi v Münchenu 21. januarja. To pot sta dva navidezna kupca hotela zadaviti tajnika Hrvatske seljačke stranke v Münchenu Milu Matasića v njegovi trgovini. Napadeni se je znašel in pričel klicati na pomoč; to je slišala neka žena, ki je pasirala trgovino in alarmirala policijo. Toda morilca sta pobegnila.

* EAST EUROPE, mesečna revija, ki je izhajala v New Yorku in se bavila s problemi komunistične Vzhodne Evrope, je iz finančnih razlogov prenehala izhajati.

* Z odstopom sarajevskega nadškofa dr. Alaupovića je postal nadškof in metropolit vrhbosenski dr. Smiljan Čekada.

LONDON, 7. MARCA 1970.

LETO XXIII. ŠTEV. 370.

PROVOKACIJA

DVOMIMO, da je bil kdajkoli poprej neki predsednik, vendar tako dobro poznan britanski politični javnosti v tako kratkem času kot je to bil primer z Mitjo Ribičičem, predsednikom jugoslovanske zvezne vlade, ki se je mudil v Londonu na uradnem obisku od 23. do 26. februarja.

Ostaja pa nerazumljivo, kako da britanska laburistična vlada Harolda Wilsona ni trikrat premislila, preden je uradno povabila jugoslovanskega premierja, saj ji je bilo že lani poleti dobro znano, s kakšnim človekom ima opraviti in kakšne posledice lahko povzroči tak obisk. In to kljub izkušnji iz leta 1956, ko je bilo britansko javno mnenje tako ogorčeno nad napovedanim obiskom sovjetskega šefa policije Serova, da je ta raje ostal v Moskvi.

Ce ima jugoslovanska politična policija kakršenkoli vpogled v jugoslovansko emigracijo v Veliki Britaniji - in o tem smo trdno prepričani, da ga ima! - potem bi si Mitja Ribičič mogel prihraniti marsikatero grenko uro svojega obiska. Kajti za vsemi nasmejanimi obrazi se je povsod vedno čutilo nekaj v zraku: to je bila nedolžno prelita kri, ki je vpila v nebo in terjala zadoščenje.

Zadnji bomo, ki bi obsodili britansko vlado, ker je povabila predstavnika jugoslovanskih oblasti na uraden obisk Londona. Vedno smo zastopali mnenje, da taki obiski ne morejo škodovati in da je zdravo in potrebno podirati plotove ali zidove, pa graditi mostove med narodi.

Toda ostro obsojamo goščenje oseb, ki imajo na vesti toliko zločinov kot je to primer z Mitjo Ribičičem. Njegov primer je tem bolj kričeč, ker živi v sami Veliki Britaniji oseba, ki je bila na smrt obsojena v glavni meri vsled proslulih prizadevanj Mitje Ribičiča iz čisto političnih razlogov. Oseba, ki so jo sodili in obsodili med drugim v veliki meri prav zaradi prijateljstva z Britanci. Zato je mogoče smatrati Ribičičev obisk kot provokacijo prvega razreda - zato je bil temu primeren tudi odgovor.

In ni še minil teden dni od obiska, ko je Mitja Ribičič že primazal klofuto tistim naivnim Britancem, ki so Ribičiča označevali za 'liberalnega', in ki so bili mnena, da je treba pozabiti 'nesrečne' dogodke iz časa revolucije ali rane povojne dobe. Pravimo, ni še minil te-

den dni, ko je namreč REUTER sporočil iz Beograda, da je jugoslovanska vlada Mitje Ribičiča odvzela potni list Milovanu Djilasu, ko je ta hotel iz osebnih razlogov obiskati Združene države Amerike. Eto, to je 'liberalizem revolucionarnega pritiska', ki ga zastopa in izvaja Mitja Ribičič! Kaj bodo rekli na to Djilasovi osebni prijatelji v britanski Levici, ki so hoteli za vsako ceno odeti Ribičiča v plašč liberalnega reformatorja odnosno so ga celo označevali za verjetnega Titovega naslednika...?

Človeška naivnost je zares brezmejna...

Toda če ne bi šlo za Mitjo Ribičiča, bi se kak drug s krvjo neomadeževan predstavnik jugoslovanskih oblasti, ki mu je resnično do humanega postopanja z državljani in do gospodarsko-socialnega napredka lastne države, marsikaj naučil za časa svojega obiska. Opazil bi lahko, da britanski ministrski predsednik ni le lutka partijskega vodstva, ki govori, kot mu ukazujejo, ampak je mož, ki misli s svojo glavo in je odgovoren skupščini, preko nje pa britanskemu ljudstvu. Če se bo temu ljudstvu zahotelo, mu bo na volitvah v prihodnjem letu ali dveh odvzelo položaj in ga poslalo v opozicijo. V poslanski zbornici bi lahko opazil, da kljub trem strankam in zelo različnim mnenjem, ki jih poslanci svobodno izražajo, ni anarhije, s katero strašijo komunisti lahkoverne pristaše. Debate potekajo dostojno in redno in poslanci opravijo mnogo dela, ki bi bilo nemogoče, če bi v Britaniji zares vladal anarholiberalni sistem, kot trdijo jugoslovanski komunisti. Jugoslovanski predstavnik bi lahko opazil, da opozicijski poslanci ne sede v okovih niti ne prebivajo v kaznilnicah, pa kljub temu ne spodbujajo družbenega reda niti ne uničujejo države. Morda bi se zgrozil ob misli, da utegne sedanja opozicija biti čez nekaj mesecev na vladi, a če bi vprašal vladne poslance, bi mu ti povedali, da se ne bo nič strašnega zgodilo, da je to demokracija in da bo Britanija živela morda celo bolje kot sedaj.

Vse to kajpak ni imelo nobenega vpliva na Ribičiča. Zanj, kaže, ni povratka nazaj na pot človeškega dostojanstva, ki ga je izgubil kot zasliševalec in zatiralec v smrdljivih oznovskih ječah.

UREDNIŠTVO

(Poročila: stran 5 in 6.)

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA KOROŠKEM

KOROŠKE DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V ZNAMENJU LEVICE - TAJNIK NARODNEGA SVETA DR. ZERZER ODSTOPIL

Kakor sem že pisal v KLICU TRIGLAVA pretekli mesec, so bile na Koroškem 22. februarja deželnozborske volitve. Narodni svet koroških Slovencev, ki združuje demokratično usmerjene Slovence, se je na svojih zborovanjih odločil za pozitivno nevtralnost napram Avstrijski ljudski stranki. Vendar se je ta sklep v NAŠEM TEDNIKU, glasilu Narodnega sveta, tolmačil popolnoma samovoljno. Iz prvotno na posvetovanjih Narodnega sveta sklenjene "pozitivne nevtralnosti" je nastala v listu jasna parola za ÖVP, torej za Avstrijsko ljudsko stranko. V Narodnem svetu je močno zavrelo tudi zaradi tega, ker tajnik dr. Janko Zerzer ni prodr, kakor je izjavil predsednik Narodnega sveta dr. Vospernik nemškemu tisku in Radiu, - v Narodnem svetu glede zadržanja pri volitvah "z absolutno nevtralnostjo". Na zborovanju NSKS je dr. Zerzer 15. februarja demonstrativno odstopil. Nemški listi so objavili tajnikov odstop na vidnih mestih, pravtako pa so pri našli tudi dr. Vospernikovo izjavo, da bo podprl Narodni svet pri deželnozborskih volitvah Avstrijsko ljudsko stranko.

Sledil je 22. februar, dan volitev, o katerih je zapisalo ljubljansko DELO dne 24. februarja tole: "Na današnjih deželnih volitvah na Koroškem je socialistična stranka deželnega glavarja Hansa Sime dosegla presenetljiv uspeh. V primerjavi z volitvami pred petimi leti je SPÖ (Socialistična stranka) pridobila 18.000 volivcev, t. j. dva mandata, tako da jih ima zdaj skupaj 20 in s tem absolutno večino. Konservativna ljudska stranka (ÖVP) je obdržala število mandatov (12), medtem ko je nacionalistična FPÖ en mandat zgubila in jih ima zdaj samo še štiri. S tem je izpadla tudi iz deželne vlade. Komunistična partija se je v nekaterih občinah, posebno slovenskih v Podjunj, sicer zelo okrepila, vendar pa to ni zadostovalo za ohranitev edinega mandata, ki ga je še imela. Podrobni rezultati po občinah kažejo, da je večina koroških Slovencev glasovala za socialistično stranko. S tem je tudi postalo verjetno, da bo podpredsednik Zveze slovenskih organizacij Janko Ogris kmalu nastopil kot poslanec v celovškem Landtagu".

Edini zmagovalci so bili pri volitvah torej socialisti. Avstrijska ljudska stranka je mogla sicer obdržati v deželnem zboru 12 mandatov, vendar je v odstotkih nazadovala. Pravcati poraz je doživela nacionalistična stranka svobodnjakov (FPÖ), ki v koroški deželni vladi ne bo več zastopana. V njej bo pripadlo 5 resorjev socialistični stranki, dva pa Avstrijski ljudski stranki. Vendar je ta zgubila pri volitvah tudi eno mesto v Bundesratu, torej v Avstrijskem zveznem svetu na Dunaju, v katerega pošilja dežela na podlagi izidov deželnozborskih volitev 4 predstavnike, sedaj tri socialiste in enega zastopnika ÖVP.

Ljubljansko DELO je o volitvah zapisalo tudi tole: "Zanimiv pojav nedeljskih volitev je bil skokovit porast števila komunističnih glasov v nekaterih slovenskih krajih, posebno podjunskih, na primer v Žitari vasi, Globasnici, Bistrici, Djekšah, Pliberku in Škocijanu. Gre izključno samo za glasove Slovencev".

Dunajska PRESSE komentira ta pojav takole: "Neprijetno za Avstrijsko ljudsko stranko je, da se je izkazalo priporočilo krščansko usmerjenih Slovencev kot prazen

izstrelek, kajti samo polovica pripadnikov te skupine volila za ÖVP, druga pa za obe levičarski stranki". Znano je namreč, da je oddalo pri zadnjih deželnozborskih volitvah 4272 oseb svoj glas za slovensko listo Narodnega sveta. Polovica teh volivcev je glasovala sedaj za socialiste in komuniste. Vsekakor tragičen pojav za Narodni svet koroških Slovencev.

Medtem ko se je deželni glavar Sima zahvalil tudi krščansko usmerjenim Slovincem za zaupanje, je izjavil pravtako po volitvah tajnik socialistične stranke Wagner, da bo odslej v koroškem deželnem zboru zastopan prvič po tridesetih letih Slovenec Janko Ogris ter da se bo s tem uresničil sen vseh koroških Slovencev. Ogris je kandidiral na socialistični listi.

Iz vsega tega sledi, da se slovenska Levica zaradi dosledne politike in idejne jasnosti vedno bolj uveljavlja na Koroškem. Narodni svet koroških Slovencev je bil deležen po volitvah v nemških listih le negativnih komentarjev. To je slika Narodnega sveta poldrugo leto po občnem zboru, od katerega so predvsem mladi toliko pričakovali.

PROBLEM 'TUJE PROPAGANDE'

Na skupni seji komisije za mednarodna ekonomska in politična vprašanja ter komisije za politično propagando in informativno dejavnost pri CK ZKSlovenije so razpravljali o "tuji propagandi" v Sloveniji. Ugotovili so, da delo na tem področju ni bilo koordinirano in so predložili ustanovitve republ. koordinacijskega odbora, ki naj profesionalno spremlja tujo ideološko in politično propagandno aktivnost, proučuje njen vpliv in usklaja akcije. Ljublj. DELO o tej seji poroča 21. feb.: "Zveza komunistov se mora na vseh ravneh usposobiti za organiziran spopad s tujimi, odkrito sovražnimi ali prikritimi propagandnimi oblikami in vplivi. Seveda je pri tem treba znati ločevati sovražne namene od izmenjave in sprejemanja vsega spodbudnega, kar prihaja iz tujine. Ode ločno se je treba spoprijeti s kakršnimikoli tendencami, ki bi videle pogoj za večjo zaščito pred tujo propagando in tujimi vplivi v zapiranju mej in seganju po izklj. administrativnih ukrepih. Enako kot takšne tendence pa so navedene tudi težnje skrajnega 'liberalizma', ki vidi tudi v nekaterih upravičenih in prepotrebni akcijah proti sovražni propagandi omejevanje svobode itd."

REHABILITIRAJTE ŽRTVE!

ODPRTO PISMO MITJI RIBIČIČU

Gospod Mitja Ribičič
Predsednik Z.I.S.
Jugoslovanska ambasada
25 Kensington Gore
London S.W. 7

9. februarja 1970

Gospod Ribičič!

Dovoljujem si Vam pisati, ker ste, žal, v mojem življenju igrali precejšnjo vlogo. L. 1947. ste prav Vi organizirali inscenirani proces proti profesorju Furlanu, dr. Nagodetu, meni in dvanajstim soobtožencem.

Zanima me, kaj sedaj mislite o tem procesu. Ali še morete trditi, da so bile obtožbe proti nam upravičene?

Zakaj ste morali ubiti dr. Nagodeta? Zakaj ste morali profesorja Furlana najprej obsoditi na smrt in ga nato štiri leta držati v samici, tako da je neozdravljivo zbolel? Zakaj ste morali na smrt obsoditi mene samega in mi uničiti sedem in pol leta življenja v ječi? Zakaj ste morali obsoditi na deset let zopora mojega očeta, ki sploh ni vedel, za kaj gre, da je čez štiri leta umrl? Zakaj ste morali imeti v ječi dolga leta ostale soobtožence?

Ali je bilo to potrebno zato, ker smo zahtevali izpolnitev sporazuma med Titom in Šubašičem, v katerem je Tito slovesno obljubil, da bodo po vojni Jugoslovani imeli vse državljanske pravice? Ali je bilo to potrebno zato, ker smo bili proti enostranski naslonitvi na Stalinovo Sovjetsko zvezo in smo želeli ohraniti prijateljske odnose tudi z Britanijo, Francijo in Združenimi državami? To vprašanje je posebno umestno sedaj, ko prihajate na uradni obisk v London. Ali ste morda preprosto menili, da smete proti nam uporabiti NKVD-ejevske metode, ki ste se jih l. 1944 naučili v Moskvi, ker ste bili mnjenja, da je zločinec vsakdo, ki se ne sklada z Vašim stalinističnim mišljenjem? Saj ste menda l. 1947 bili stalinist. Toda kako morete potem vztrajati pri tedanjih obtožbah, ko ste svoje mišljenje medtem spremenili?

Odkar ste postali maja 1969 ministrski predsednik, so stvari v Jugoslaviji občutno nazadovale. Napovedujete "revolucionarni pritisk", prepovedujete časopise in preprečujete svobodo izražanja vsem, ki niso na Vaši liniji. S čim to opravljujete? Predsednik Tito sam je na 9. kongresu dejal, da je v preteklosti partijsko vodstvo tavallo, delalo napake in doživljalo neuspehe. Kako mora tako zmotljivo vodstvo vztrajati na tem, da le ono pozna resnico in da je njegova beseda najvišji zakon? Svoboda izražanja je menda tudi sestavni del reform, katerih pristaš ste tudi Vi.

Ne bi Vas rad obtoževal za hrbtom in Vam ne dal možnosti obrambe, kot ste to storili Vi, ko mi je šlo za glavo. Zaradi tega Vas vabim na javno debato na nevtralnih tleh pod nevtralnimi vodstvom pred britanskimi, jugoslovanskimi in tujimi predstavniki tiska o gornjih vprašanjih.

Najmanj, kar pa moram zahtevati od Vas je, da rehabilitirate svoje žrtve iz časov, ko ste bili stalinist, če ste svoje stališče res spremenili in je Vaše govorjenje o reformah iskreno.

RIBIČIČ V LONDONU

Od naših sodelavcev

Parolo "Nobenega nasilja." je bilo moč slišati dan za dnem in jo brati v pisanih obvestilih emigrantov iz Jugoslavije ves mesec februar pred obiskom jugoslovanskega predsednika vlade Mitje Ribičiča. Ne vem, ali je to obče razpoloženje plod politične zrelosti te emigracije v Britaniji ali pa rezultat 25-letnega življenja v demokratični družbi, ki se odlikuje po tem, da vam preskrbi

V pričakovanju odgovora

LJUBO SIRC.

močno spremstvo policije, da lahko demonstrirate nemo-teno proti sami vladi. Edini pogoj je samo, da ne razgrajate, ampak da na miren in dostojen način poveste svoje mnenje in izrazite svoje občutje. V lepem ali grdem vremenu, sredi divjega londonskega prometa ali pa kje v idiličnem miru na deželi. Povsod boste lahko računali na varstvo in pomoč policije, da vam ne bo nihče mogel preprečiti vaših demonstracij.

Tako je na primer povorka kakih 250 srbskih de-

monstrantov, z britansko, jugoslovansko in nekaj srbskimi zastavami na čelu ter z zelo številnimi napisi v angleščini, paradirala po glavnih londonskih ulicah na dan pred prihodom jugoslovanskega predsednika vlade. Povorka je krenila mimo jugoslovanske ambasade, skrbno čuvane od britanske policije, po Piccadillyju preko Trafalgarskega trga tja do Whitehalla. Tam so demonstranti odložili napisne table v stranski ulici ter se nato v svečanem razpoloženju podali pred spomenik v vojnah padlim, kjer so položili venec v počastitev vseh žrtev diktature v Jugoslaviji. Nato se je delegacija srbskih organizacij, ki so to pot prvič nastopile skupno, podala v Downing Street, kjer je v predsedništvu vlade pustila protestno pismo za predsednika vlade g. Wilsona.

Vse to se je dogajalo v nedeljo popoldne, ob močnem dežju, sredi Londona - na vidni fronti. Brez vsakega incidenta, kljub prejšnjemu prizadevanju jugoslovanskega veleposlaništva, da bi oblast prepovedala demonstracijo - cesar oblast kajpak brez zelo, zelo tehtnih razlogov itak ne more in ne sme storiti.

'PRIPRAVIMO POT RIBIČIČU.'

Bolj vroče pa je bilo na 'nevidni fronti'. Šlo je za to, da britanski politični dejavniki - narodni poslanci, lordi, tisk in vplivne osebnosti ter institucije - spoznajo, kdo jim prihaja v goste in so opozorjeni, koliko lahko dajo na njegovo besedo.

Dr. Ljubo Sirc, lektor na univerzi v Glasgou, ki je bil v znanem Nagodetovem procesu kmalu po končani vojni obsojen na smrt in si je življenje dejansko rešil s tem, da je na videz pristal na oznovsko zahtevo, špijonirati zapadne prijatelje za komunistično tajno policijo, je drugič v teku enega leta, in to pot v predelani in izpolnjeni izdaji, objavil svoje 'spomine' na Mitjo Ribičiča. Tem je priključil pregled stanja v Jugoslaviji pod Ribičičevo vlado, ter dodal odprto pismo na Ribičiča, v katerem je moža pozval na javen razgovor na nevtralnih tleh ob prisotnosti britanskega, jugoslovanskega in tujega tiska. Dr. Sircovo akcijo sta podprli in izvedli 'Slovenska Pravda' in 'Južnoslovanska demokratska zveza'.

RIBIČIČ RAZGALJEN V BRITANSKEM TISKU

Top je sprožil tednik SPECTATOR, v katerem je Tibor Szamuely, docent na univerzi v Readingu, na podroben in katastrofalen način razkril Ribičičevo kariero. Zapisal je tudi, da je bil Ribičič osebno udeležen pri pobijanju vrnjenih protikomunistov leta 1945, da je bilo v Kočevju samem več tisoč ljudi pobitih, z rokami zvezanimi na hrbtu, čijih trupla so nato vrgli v kraške jame, odkoder se je nekaj ljudi čudežno rešilo - in nekaj teh živi tudi v Britaniji. Szamuely je obtožil, da je bilo tedaj morda sto tisoč ljudi pobitih v Sloveniji in da je bil 'Mr. Ribičič' tiste dni zelo zaposlen človek.

Na SPECTATORJEV porazen curriculum vitae je skušal na predvečer Ribičičevega prihoda odgovoriti neki Pendennis v nedeljskem OBSERVERJU. Branil je Ribičiča 'v kontekstu' med-in-povojnih dogodkov ter zanikal masovne umore protikomunistov. 'Te umore absolutno zanikajo mnogi ugledni in dobro poučeni nekomunistični izvedenci za jugoslovanske razmere, tako v Beogradu kot v Londonu. Ti ljudje še vedno vidijo Ribičiča kot liberala v komunističnem besednjaku in predstavnika mlajše generacije, ki je nedavno prevzela vodstvo partije v svoje roke, ko je bila celokupna stara garda - z izjemo Tita - prisiljena odstraniti se. Ribičiča nekateri predvidevajo kot morebitnega Titovega naslednika, če bi ta umrl.' SUNDAY TIMES je objavil izviren intervju svojega dopisnika z Ribičičem (v Beogradu - nič posebnega), dočim je sam TIMES naslednjega dne, v ponedeljek, na dan Ribičičevega prihoda, dokaj objektivno prikazal obisk, navajajoč pri tem tudi obtožbe političnih emigrantov. Desa Trevesan, Timesova dopisnica v Beogradu, pa je poročala, da jugoslovanske oblasti vznemirja tako široka publiciteta razkritja Ribičičeve očitane preteklosti na predvečer njegovega obiska.

Več časopisov je tudi kratko zabeležilo nedeljsko demonstracijo 250 političnih beguncev iz Jugoslavije.

Teden dni pozneje, v nedeljo 1. marca, sta Pendennisu odgovorila v istem OBSERVERJU Tibor Szamuely in Ljubo Sirc. Ta dva, precej dolga odgovora, pa nista samo postavila v pravo luč Pendennisovih podatkov, ampak sta še bolj razgalila Ribičičevo preteklost. Tako je Szamuely pozval Pendennisa, naj objavi imena tistih britanskih in jugoslovanskih ekspertov, ki zanikajo masovne umore, in naj jasno pove, če smatra dr. Sirc za lažnivca, ko ta navaja svoje doživetja z Ribičičem. In dodaja: "Dr. Sirc, podobno kot toliko drugih žrtev Titovega terorja, ki jih Pendennis nesramno označuje za 'kolaboraterje', je tekom zadnje vojne kolaboriral samo s komunisti - na svojo lastno nesrečo."

Dr. Sirc je zabil žebelj na glavo, ko je vprašal Pendennisa: Ne verjamete mi, ko navajam, kaj sem doživel v komunističnih ječah in kako sem bil maltretiran od samega Ribičiča. Ali bi mi verjeli, če bi špijoniral svoje prijatelje, kot je to hotel Ribičič, in jih zaradi ljubelega zdravja nekaj poslal na oni svet...? Če bi bil Ribičič zdaj 'liberal', potem bi, podobno kot so storili na Češkem, obžaloval svoje pretekle dejavnosti in rehabilitiral svoje žrtve. Nasprotno, on še vedno trdi, da je šlo za 'navadne zločince'. In mnenje, da bi Ribičič mogel biti Titov naslednik. Pa to je vredno smeha. Dva dneva ne bi mogel biti na svojem položaju brez Titove podpore, ker ga ne zaničujejo napredni komunisti samo kot policista ampak tudi kot centralista.

V tretjem pismu pa Richard West piše, da v času svojega dveletnega bivanja v Jugoslaviji, ni nikdar čul za masovne umore. Upamo, da bo OBSERVER objavil odgovor.

'SMO PROTI NASILJU'

NEKAJ PRIPOMB OB DR. ŽEBOTOVEM "ODGOVORU EDVARDU KARDELJU"

Dopis študenta iz Slovenije

Mlada in šele porajajoča se slovenska inteligenca tako imenovane medvojne in povojne generacije, ki zdaj stopa na čelo slovenskega kulturnega in političnega življenja, se počasi, vendar z gotovostjo otresa vsakega monopola nad zgodovinsko resnico, pa naj si ga lasti ta ali ona družbeno politična formacija. Borismo se, govorim tudi v imenu svojih somišljenikov, za svoj lastni odnos do slovenske sedanjosti in preteklosti. Pri tem imamo eno samo vodilo: resnico in slovensko ljudstvo.

Ker smo prepričani, da je resnica samo ena, ne priznavamo v tem primeru doktrine dialektičnega materializma o njeni relativnosti. Če sem ubil človeka, sem ubijalec - in nobena teorija ne more izbrisati tega dejstva.

Samo s tega stališča lahko govorim o dr. Žebotovem odgovoru Edvardu Kardelju.

Ob tej graditvi lastnega odnosa do bližnje slovenske preteklosti in sedanjosti, nas ne zanima toliko odgovornost in zasluga posameznikov za sedanje stanje in sodobno stvarnost v Sloveniji, niti kdo je sodeloval z okupacijskimi oboroženimi silami in kdo je bil proti njim; vse to je še vedno zavito v meglo, vsaj sodobni slovenski mladini, ki pozna le eno stran zidu, ker ji je druga zaradi "demokracije" zaprta. Zato so ta vprašanja stvar zgodovine. Neposredno smo prizadeti le ob današnji realnosti in dejanskem stanju v Sloveniji.

"Odgovor" dr. Žebota je brez dvoma pomemben prispevek k odkrivanju resnice o naši preteklosti in sedanjosti, ki jo pozna mladina za tako imenovano "železno zaveso" le z ene strani. Če pustimo ob strani njegovo nedvomno intelektualno raven, (mimogrede: vsaj vrabec v Jugoslaviji že pozna terminologijo naše "avantgarde", ki se začne pri Kapitalu in se neha pri Anti-Duhringu in jo sestavlja nekaj fraz kot n. pr.: delavski razred, razredni boj, gnila buržoazija, svetla prihodnost, herojska preteklost itd, kar že zaudarja po plesnobi in papagajstvu), če torej pustimo ob strani to njegovo vrednost, se nam sama po sebi vsiljujejo nekatera vprašanja:

1. Zakaj dr. Žebot ne sme objaviti svojega odgovora v slovenskem časopisju, čeprav se ob vsaki priliki toliko poudarja osnovno načelo demokracije, ki je svoboda mišljenja in izražanja?

2. Zakaj se ne objavijo dokumenti, na katere se v svoji obrambi sklicuje dr. Žebot, in zakaj se dejstva ne prepustijo sodbi naroda, v čigar imenu je vsa ta žolčna besedna vojna, da zares demokratično odloči o krivdi in nekrivdi, odgovornosti in zaslugi?

Morda si res narod ne bo pisal sodbe sam, toda prav gotovo bo pisal sodbo. Kakor nekoč "per eternam Dei gloriam", tako je danes v imenu naroda dovoljena izdaja, zločini nad dostojanstvom osebnosti, nasilje, diktatura... Zato bo nekoč sodba ljudstva in zgodovine težka in smrtonosna.

Osebnost ne poznam dr. Žebota, Edvard Kardelj mu očita veleizdajo. Zanima me, zakaj mu je ne dokaže. Prav tako ne poznam ciljev, ki so ga nagnili, da je napisal svoji knjigi o Sloveniji in "Odgovor". Če je njegov cilj prispevati svoj delež k objektivni informiranosti mladih medvojnih in povojnih generacij in tako pomagati spoznati resnico tistim, ki niso sami doživeli dogodkov, o katerih je govora, potem bo njegovo delo pozdravil vsak slovenski intelektualci, ki ima v sebi zrno zavesti o demokraciji, objektivnosti in resnici. Rekel sem že, da ne govorim le v svojem imenu.

Še nekaj za boljše razumevanje: nismo proti socializmu in humanim človeškim odnosom, pa čeprav so ti odnosi zgrajeni na nehumanih in s krvjo oblitih temeljih. Smo pa odločno proti, če so vse to le fraze, ki jih praksa demantira. Smo proti temu, da naše univerze zapuščajo ozko izobraženi intelektualci, ki v imenu naroda a priori zavračajo vse, kar ne diši po marksizmu-leninizmu, kot "buržoazno in reakcionarno filozofijo", smo proti nasilju nad svobodo osebnosti, misli in izražanja, proti papagajskemu ponavljanju visoko donečih besed o humanizmu, narodu itd. Sicer pa je borba za narodov blagor že stara slovenska tradicija. Da pa filozofija dialektičnega materializma ne zadovolji človeškega duha, pa je že znana stvar, o čemer priča tudi v Sloveniji vse večji odstotek samomorov med mladino, naraščanje kriminala itd.

Ob koncu še nekaj misli ob prizadevanju emigracije za izboljšanje stanja v Sloveniji. Ko prebiram nekatere časopise, se mi vsilujeta predvsem dva zaključka:

1. Zdi se mi, da je slovenski tisk v tujini mnogo premalo obveščen o dejanskem stanju duha v Sloveniji ter o dejavnikih, ki se neposredno dotikajo vprašanj demokracije, kulture, religije itd. in da se preveč razmetava z različnimi nesmiselnimi, kalupiranimi in brezplodnimi obtožbami režima, partije itd. Prav zaradi tega mi osebno imponira dr. Žebotov "Odgovor", ker se je v njem avtor vsemu temu izognil. Mislim, da bi se slovensko časopisje v emigraciji moralo mnogo bolj studiozno in analitično posvetiti zgoraj navedenim vprašanjem.

2. Na ta način bi postal tribuna svobodne in demokratične slovenske misli, ki bi se otresla pritiska in dikta-

rov. Tako bi se tudi pritegnila ustvarjajoča inteligenca v Sloveniji, ki je nedvomno nosilec in pobudnik javnega mnenja. Dokler se pa to ne bo zgodilo, bo pa slovenska misel prepuščena demokraciji, ki ji za topom ukazuje, kdaj se mora pokrižati in kdaj pljuniti.

OD POSEBNEGA DOPISNIKA:

PO TORONTSKEM KONGRESU

Ko sem pisal poročilo o kongresu Hrvatske seljačke stranke v Torontu (KT 367), nisem imel namena, pisati poročilo o celotnem poteku kongresa, ampak sem želel na povabilo mojega slovenskega prijatelja v Kanadi samo podati opazovanja gosta. Zato me je močno presenetila reakcija g. Ilije Jukića, ker piše tako avtoritativno o tem kongresu, da si se ga sam niti udeležil ni. Ne mislim tu zahajati v razloge, ki imajo več verzij, zakaj je bil g. Jukić izključen iz Hrvatske Seljačke Stranke, toda iskreno mislim, da nas je vse razočaral s svojim drobnim in ne-intelligentnim pogledom na kongres. Ves njegov oris kongresa se namreč osredotoči na osebno obračunavanje in napad na predsednika HSS dr. Jurja Krnjevića. Kritično oceno kakega kongresa lahko da samo oseba, ki je takemu kongresu vsaj prisostvovala, če že ne aktivno sodelovala, ker so sicer potem vsa domnevanja le rezultat one stare "rekla - kazala".

Čudim pa se, zakaj zdaj tako ostri napadi na dr. Krnjevića, ko pa ni mnogo let preteklo, ko je sam g. Jukić po Belgiji, Franciji in v drugih zapadnih državah koval dr. Krnjevića v zvezde, medtem ko je bilo strankino glasilo HRVATSKI GLAS dejansko polno Jukićevih člankov. Žal mi je, toda nimam rad ljudi, ki tako hitro menjajo svoj plašč, ker to pomeni, da nimajo hrbtenice.

Kajti, ako začnemo zahajati v osebne zadeve, bi rad slišal g. Jukića, kako je mogel biti za časa vojne pomočnik ministra zunanjih poslov v kraljevski vladi v Londonu, ko je ista vlada imela za svojega vojnega ministra Dražo Mihailovića, čigar odredi so istočasno klali in šarili po vzhodni Bosni (in kolikor vem, je g. Jukić iz Bosne), medtem ko nismo od njega tedaj slišali nobenega glasu protesta. Pretenciozno piše dalje o politikah kraljevske Jugoslavije, sam pa je bil v diplomatski službi (služil je celo za časa diktature Petra Živkovića), in ni nikjer zapisana kakšna obsodba Krnjevićeve politike. Dozdeva se mi, da je bilo vse v redu, dokler je pritekala diplomatska plača...

Le Vladimir Dedijer je v svojem "Dnevniku" zapisal, namreč o svojih razgovorih v Kairu, da je tedaj svetoval Jukiću, naj se vrne v domovino med svoj narod, ker bo sicer v nasprotnem primeru končal kot čistilec čevljev nekje v Johannesburgu. Nočem biti zloben, kot je bil Dedijer, toda sličnost je očitna: Dedijer oboževalec Tita, pisec njegove biografije, glavni zgodovinar partizanskih borb - postane preko noči upornik, odpadnik, zavržen od vseh...

Ilija Jukić je bil po vojni glavni Krnjevićev zgovornik, imel je dolge govore v Belgiji, bil je njegov odposlanec v Parizu in drugod, pisal je kilometrske članke v tujih časopisih. - Krnjević ga je povsod in vedno hvalil in branil. Jukić je prišel celo na odprtje HSS doma v Torontu, kjer je na ves glas vpil: "Živel dr. Krnjević, živila samostojna seljačka republika Hrvatska." Potem pa nena doma, preko noči, vse to izgubi vsako veljavo in Jukić se prelevi v "političnega mrtveca", kakor ga je svoje dni označil Stanković v SRPSKIH VIDIKIH, - zavržen od lastne stranke in njenih pristašev. Tu nekaj ni v redu, zato naj sami bralci KLICA TRIGLAVA napravijo svoje zaključke.

Hrvatska seljačka stranka ima v hrvatskem narodu velikansko demokratično tradicijo. Med dvema svetovnima vojnama je bila edina demokratična sila hrvatskega naroda, pa je zato nujno, da morajo o tem voditi računa vsi, ki želijo sodelovati in živeti s Hrvati v dobrih odnosih.

Države in ljudje se menjajo, toda narodi s svojimi tradicijami kot celote ostajajo in večno živijo. Na nas mladih je, kako bomo uredili bodoče življenje, vendar pa se moramo učiti iz zgodovine za bodočnost.

"Upajmo, da bo Previdnost..." - da uporabim Jukićeve besede, - dala mladi generaciji toliko moči, da se bo otresla vaše generacije, ki nas je enkrat vodila v jugoslovenstvo, drugič v ustaštvo in tretjič v komunizem. Zdaj pa nas hočete na vse zadnje še popolnoma zvesti in obtežiti s svojo preteklostjo, ki se po mojem skromnem mnenju samo osredotoča na osebna obračunavanja.

Zato bodo - edino brez osebnih bremen iz preteklosti - Srbi, Slovenci in Makedonci mogli s Hrvati živeti v dobrem sosedstvu, če bodo spoštovali drug drugega in njihove demokratične tradicije kot tudi želje posameznih narodov.

TRŽAŠKA SLOVENSKA SKUPNOST

Občni zbor Slovenske skupnosti je 25. januarja naročil, da je treba proučiti možnosti ponovnega sodelovanja s Slov. demokr. zvezo, pri čemer naj SS pokaže največjo odprtost, določi naj se odnos do Slovenske levice in prouči položaj na Goriškem in v Beneški Sloveniji, v koliko je moč misliti na enotno politično akcijo. Predsednik skupnosti je zdaj dr. Zorko Harej, politični tajnik pa Drago Legiša. - Predstavniki Slov. ljudskega gibanja in njegov predsednik dr. Simčič se je sestel s predstavnikom Slovenske demokratske zveze v Trstu inž. Borisom Sancinom. Podrobnosti niso objavili.

Ekumenstvo ob grobu

Od našega sodelavca

V nedeljo, 1. februarja je bila v slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda v New Yorku maša zadušnica za nedavno preminulim ppolkovnikom Andrejem Glušičem iz Washingtona (gl. KT 369). Pobudo za to je dal Tone Osovnik, ki je na široko znan v slovenski in jugoslovanski koloniji. Zadušnice se je udeležilo precej ljudi, a največje presenečenje je bila prisotnost pravoslavnega svečenika g. Bazilija Vojnovića.

Srbski prota je prišel na povabilo župnika patra Riharda Rogana, ki je bil sicer rojen v Ameriki, toda se je lepo naučil slovenskega jezika. Še pred začetkom sv. maše je prota Bazilij opravil parastos za mrtvim, nakar se je v lepem nagovoru spomnil svojega bivanja v Sloveniji. Izrazil je tudi upanje, da bo tudi slovenski katoliški župnik prišel nekega dne na obisk pravoslavne cerkve, da bi bilo tako mogoče ohraniti medsebojne ekumenske stike, ki so se pričeli tega dne ob molitvah za pokojnim Andrejem Glušičem.

Maša je bila kajpak v slovenskem jeziku, a samo pridigo je pater Rihard posvetil vprašanju ekumenizma. Priznal je, da dotlej v fari ni bilo nobenih ekumenskih stikov, čeprav si jih je želel. Toda zadušnica za pok. Andrejem Glušičem je nudila izredno priliko, ki se ji on kot župnik ni upiral. Ker ga škofijski urad večkrat vprašuje, kaj je njegova fara storila za ekumenstvo, jim bo zdaj z veseljem sporočil, da so bili vzpostavljeni stiki s pravoslavnimi kristjani in da jih mislijo negovati tudi v bodoče. Nato je p. Rihard pojasnil težave, ki so neizbežne pri lečenju razkola, ki je star že stoletja in stoletja. Moralo se bo mnogo delati v raznih odborih, da bodo premostili vse ovire. Do edinstva mora priti slejkoprej, a upajmo in molimo za to, da bi do njega prišlo še za časa naših življenj, je zaključil pater Rihard.

Ta newyorška žalna in ekumenska svečanost obenem je bila res nekaj posebnega. Če bi mogel biti pokojni Andrej med nami, bi tega uspeha bil gotovo od vseh najbolj vesel.

OSMR TNICE

Pokojnega Andreja Glušiča nisem osebno nikdar srečal, čeprav je bil član Slovenske Pravde od začetka leta 1964. To ni posebno čudno, saj daljave ločijo danes ne le člane iste organizacije ampak tudi prijatelje in ožje sorodnike, katerih edina vez je v dopisovanju. In vendar ni bilo težko občutiti z njim neko intimno vez, ki je vela iz njegovih pisem in pogledov na pismenih občnih zborih Slovenske Pravde. V svojih izvajanjih je bil odkrit, pošten in strpen napram mišljenju drugih. Razumel je današnjo veliko potrebo po dialogu med demokratičnimi Slovenci in je verjetno ravno zato tudi našel svoje mesto v Slovenski Pravdi. "Zdaj sem edini preživeli Slovenec na Rankovičevi amnestijski listi onih, za katere amnestija ne velja. Škof in Krek sta že na onem svetu. Sedem Jugoslovancev s te liste nas je še živih," mi je pisal med drugim za zadnji božič. Rankovičeva lista mrtvih Slovencev, za katere amnestija ne velja, je zdaj popolna. Za žive Slovence - doma in na tujem - pa obstojajo še druge liste, Kardeljevske in Ribičičevske, ki jih združujejo v eno samo solidno miselno in delovno opozicijo, ki se ne bo nikdar sprijaznila s komunističnim merjenjem pravice slovenskemu narodu.

Naj bo Vojinu lahka tuja zemlja!

ALOJZIJ ZUPAN,
tajnik Slovenske Pravde.

Glušičev nasvet so tako cenili v "U. S. Topographic Command", kjer je bil uslužben, da je nekakrat ta 'urad prišel' k njemu na dom, ko je bil bolan, po njegov svet. •

Sreča v nesreči je bila, da sem bil lansko poletje v Združenih državah Amerike in se s podpolkovnikom Glušičem osebno spoznal. Govorila sva dolge ure, pa bi si imela še dosti povedati. Če se ne bi srečala, bi v marsikaterem pogledu med nama ostal nesporazum.

Tako sem pa videl, da se v glavnem o vsem skladava - v presoji medvojne vojaške in civilne politike, pa tudi v oceni sedanjega položaja. Pokojni Andrej Glušič je bil mnenja, da je dandanes spričo hitrih sprememb doma potrebno biti zelo gibčen.

Škoda je, da ni doživel boljših časov, toda gotovo je, da je storil v preteklosti in sedanjosti vse, kar je mogel in znal storiti.

Naj ostane živ njegov spomin med nami.

LJUBO SIRC

• Pok. Andrej Glušič je bil zaposlen v Washingtonu v ameriškem vojno-geografskem inštitutu, vse od leta 1950, ko se je iz Nemčije preselil v USA. Ameriki je primanjkovalo geodetskih strokovnjakov, ki bi znali aplicirati principe fotogrametrije na zahteve današnjega prostornega časa. Podpolkovnik Glušič je bil odličen matematik in močno izobražen, zagrizel se je v dani mu posel in bistveno pripomogel, da si je USA ustvarila svojo vojaško geodetsko stroko in je izvežbal kar celo generacijo mlajših kadrov, ki ga bodo nadomestovali v bodoče. S tem je močno pripomogel k varnosti Amerike in vsega svobodoljubnega sveta. M.

'TRŽAŠKI SPOMINI' NA VINKA VOVKA

V soboto 31. januarja smo pokopali v Clevelandu dr. VINKA VOVKA, prvega ravnatelja slovenske gimnazije v Trstu. Brez dvoma je bilo delo, ki ga je pokojnik opravil v Trstu, najmanj hvaležno a obenem najvažnejše za Slovence, ki se ga je lotil za časa svojega življenja. V najtežjih časih, namreč po končani drugi svetovni vojni, je prevzel ustanovitev in vodstvo prve slovenske višje gimnazije in liceja. Že v normalnih razmerah bi to zahtevalo celega človeka, v izrednih in nevarnih časih, kot so bili tedaj, pa je bilo tako podjetje več kot tvegana stvar.

To je bil namreč čas, ko so zapadni zavezniki zahtevali, da maršal Tito umakne svoje čete zapadno od Morgano-ve razmejitvene črte. Tako so morali vojaki četrte jugoslovanske armade in partizanskih enot slovenskega IX. korpusa zapustiti zapadni del Slovenskega primorja in seveda tudi Trst. Vendar so tako Jugoslovani kot tudi tržaški komunisti skušali še vedno doseči, da bi Anglo-Amerikanci priznali vsaj obstoječo partizansko civilno oblast, ki so jo komunisti vzpostavili v času "stiridesetih dni", ko so imeli zasedeno vse Slovensko primorje. Zavezniki so to odklonili, bili pa so pripravljeni sprejeti partizanske zastopnike v mestno in provincialno upravo, kjer bi delili oblast s predstavniki italijanskih demokratičnih strank, organiziranih v CLN (Comitato di Liberazione Nazionale). Ker so slovenski in italijanski komunisti zavrnila ta predlog, so zavezniki vzpostavili svojo lastno upravo, v kateri so bili zastopani le italijanski predstavniki. Slovenski in italijanski komunisti in njihove pomožne organizacije pa so proglasile popoln bojkot vsega, kar je bilo v zvezi z na novo organizirano Zavezniško vojaško upravo (ZVU).

Da bi bili v svoji borbi proti ZVU čim bolj uspešni, so komunisti združili vse svoje sile v skupno organizacijo UAIS-SIAU (Unione Antifascista Italo Slava - Slovansko italijanska protifašistična unija), ki je proglasila vsakogar, ki bi sodeloval z ZVU za izdajalca, kolaboracionista ali celo fašista. Ta kratkovidna partizanska politika gotovo ni bila v korist slovenskih interesov v Trstu. Nasprotno, na dolgi rok je koristila le italijanskemu nacionalizmu. Ironično, toda resnično. Nekaj časa je bilo videti, kot da imata slovenski komunizem in italijanski nacionalizem isti cilj: oba skušata prepričati organizacijo slovenske uprave in slovenskega šolstva v Slovenskem primorju pod ZVU, seveda iz različnih razlogov.

Radi slovensko-italijanskega komunističnega bojkota vsega, kar je bilo v zvezi z Zavezniki, se je le neznan del tržaških Slovencev odločil, da bo sodeloval z ZVU in rešil za Slovence, kar se je še dalo rešiti. Ta mali krog Tržačanov se je povečal s prihodom slovenskih političnih begunccev, ki so pomagali pri organiziranju slovenskih šol, slovenskega Radia in pri urejanju dnevnika GLAS ZAVEZNIKOV, ki ga je izdajala ZVU.

SLOVENSKO ŠOLSTVO

Organizacijo slovenskega šolstva je prevzel profesor Srečko Baraga za vse slovensko ozemlje, ki je bilo zasede no po zaveznikih. Med prvimi se mu je pridružil profesor Vinko Vovk. Čeprav še zelo mlad je prevzel važno in zelo odgovorno mesto ravnatelja slovenske višje gimnazije in liceja v Trstu. Kmalu si je pridobil zaupanje svojih poklicnih tovarišev. S poštenim delom in jasnim programom si je s časom pridobil spoštovanje tudi pri partizanskih študentih in njihovih starših, čeprav tega takrat ali niso hoteli ali pa niso smeli javno izraziti. Takemu terorju je namreč bilo izpostavljeno slovensko tržaško prebivalstvo. Nič boljše ni bilo seveda na Goriškem.

Ko je bil postavljen za ravnatelja, je moral dr. Vovk pričeti iz nič. Treba je bilo najti šolsko poslopje in šolsko opremo, dobiti usposobljene učne moči ter privabiti učence kljub partizanskemu bojkotu. Vse to je zahtevalo mnogo intervencij in mnogo dela. Posebno težko je bilo najti slovenske profesorje. Nekaj so jih dobili med domačini, nekaj jih je prišlo iz Slovenije, precej mest so pa zasedli slovenski begunci. Končno je bila stara stanovanjska hiša predelana v učilnice, laboratorije in pisarne. Dasi je bilo vse to skromno, je bilo potrebno še poskrbeti za šolske knjige. To izredno kočljivo in težavno delo je terjalo mnogo naporov - in tudi to je bilo končno rešeno. Toda napadi niso prihajali samo od komunistov. V isti meri so napadali tudi nacionalisti in neofašisti z italijanske strani. Res je, da so Slovenci že imeli svoje šole pod Avstrijo, toda tiste so bile privatne, ki jih je vzdrževala Družba sv. Cirila in Metoda. Šele pod Zavezniki so bile organizirane javno-pravne šole, ki so jih vzdrževali iz javnega proračuna. To je bilo seveda preveč za laške skrajneže in prišlo je do dejanskih napadov na slovenska šolska poslopja in na profesorje.

Neomajna zasluga pok. dr. Vovka je baš v tem, da ni klonil. Vzdržal je in uspel. Ustvaril je precedens kar zadeva slovensko šolstvo na Tržaškem. In ko je Italija prevzela upravo Trsta v skladu z Londonskim sporazumom leta 1954., je morala prevzeti tudi vse slovenske šole na Tržaškem, ki so s tem postale italijanske državne šole s slovenskim učnim jezikom.

Profesorju Vovku gre vsa hvaležnost Slovencev za to njegovo delo, ki je resničen in večno živ spomenik za mejami. Danes mu tiho priznavajo to zaslugo tudi oni slovenski rodoljubi, ki so mu nekoč nasprotovali. Zelo, zelo veliko vprašanje je, če bi tržaški Slovenci imeli danes tako lepo razvit o šolstvo, ako se ne bi tiste dni po končani vojni ljudje Dr. Vovkovega kova odločili za veliko žrtev in tveganje.

B. NOVAK

Sovjetska zveza - kako dolgo še?

Od našega sodelavca

Pred dvema mesecema je izšla v Parizu knjiga francoskega komunističnega misleca Rogerja Garaudyja "LE GRAND TOURNANT DU SOCIALISME" (Veliki preobrat socializma, ali: Socializem na razpotju), v kateri avtor ostro kritizira sedanje vodstvo Sovjetske zveze. Garaudy je star 55 let in je profesor filozofije. Celih 25 let je bil član Centralnega komiteja francoske Komunistične partije, šef partijskega centra za marksizem in podpredsednik francoske narodne skupščine. Na partijskem kongresu pretekli mesec so ga vrgli iz Centralnega komiteja. Vprašanje je, če ga bodo sploh obdržali v partiji.

Rusijo vlada danes "birokratsko-vojaški kompleks", ki lahko eventualno dovede do vojaške diktature, pravi Garaudy. Brežnev, pravi, je šel dlje do Stalina. Medtem ko Stalin ni napadel Jugoslavije, je Brežnev poslal sovjetske tanke na Češko, "da bi zatl poskus čeških komunistov usvariti socialistični model v skladu s potrebnimi visoko razvite družbe... Brežnev je uporabil metode moskovskih procesov proti celemu narodu in njegovi komunistični partiji." Vzrok stalinistične perversnosti ni bil samo v Stalinovi osebnosti ampak v sistemu. Monopol komunistične partije na vse odločitve in njeno vodstvo vseh aktivnosti od gospodarstva do umetniškega ustvarjanja sta nujno povzročila avtoritarno in dogmatsko pačenje in degeneracijo socializma, pravi Garaudy. V takih pogojih je Rusija docela nesposobna, da bi se dobro prilagodila znanstveni revoluciji v današnjem času. Neznatstveni in nedemokratični koncepti o državi in partiji onemogočajo ekonomske reforme in zadržujejo znanstveni razvoj, ki je pogoj za uresničenje socializma.

Preveč komunističnih partij, ki so danes na vladi, je prevzelo mesto, ki pripada delavskemu razredu. Čeprav trdijo, da govore v njegovem imenu, so ga dejansko potisnile v molk in pasivnost. Povsod po svetu se sedaj dogaja, da revolucionarne sile delujejo mimo komunističnega pokreta. Komunistični voditelji tretirajo člane partije kot otroke, ki so nesposobni lastne presoje. Garaudy je zelo pesimističen glede možnosti sprememb v Sovjetski zvezi. Struktura režima sama in večletno pomanjkanje debate onemogočata popravek ali spremembo politike na normalen demokratični način. Do tega lahko pride samo kot rezultat "eksplozije ali dvorske revolucije". Garaudy polaga upanje v nov razred inženirjev, tehnikov in kvalificiranih delavcev, ki bodo, po njegovem mišljenju, sklenili "strateško zvezo" z delavci, in se bodo nato postopoma stopili v "nov zgodovinski blok", ki bo edini sposoben spremeniti obstoječi položaj.

DEMOKRATSKI POKRET V RUSIJI

Medtem je v angleški reviji SURVEY, ki se peča s sovjetskimi in vzhodno-evropskimi zadevami, in ki jo v Londonu urejuje Leopold Labedz, bil objavljen članek Andreja Amalrika "Ali bo ZSSR doživela leto 1984?" Amalrik je star 31 let in živi v Moskvi. Do leta 1963. je študiral na moskovski univerzi, kjer so ga izključili zaradi njegove študije "Normani in kijevska Rusija". Nato je delal kot časnikar za agencijo NOVOSTI, dokler ga niso leta 1965. zaprli zaradi 'protisovjetskega in pornografskega karakterja' nekaterih njegovih gledaliških iger. Izpuštili so na koncu leta 1966.

'Proces nenaravne selekcije' je v teku let počasi izločil iz vodilne sovjetske kaste vse one, ki so pokazali kakršenkoli pogum ali neodvisnost. Rezultat tega je nova generacija birokratske elite šibkejše in manj odločne narave', pravi Amalrik. "Ti birokrati imajo čudovito sposobnost, obdržati oblast v svojih rokah, čeprav ne vedo, kaj bi z njo napravili, ker so se navadili izvrševati povelja brez vprašanja in oklevanja. Niso samo nesposobni nečesa novega, ampak celo smatrajo vsako novo idejo za napad na njihove lastne pravice. Izgleda, da smo že prišli do žalostnega stanja, ko koncept oblasti nima nobene zveze s kakršnokoli doktrino, osebnostjo kakega voditelja ali tradicijo ampak samo z oblastjo kot tako. Nobena vladna ustanova ali položaj nima za seboj ničesar drugega kot

samo prepričanje, da je 'bistveni del' obstoječega sistema."

Amalrik pravi, da je v dobi od Stalinove smrti leta 1953. do popolne zmage Hruščova leta 1957. prišlo do 'kulturne opozicije', katere jedro so bili mladi pesniki, pisatelji, umetniki in glasbeniki. To opozicijo ni tajna policija nikdar uspela docela zatreti. Razširila se je s pomočjo 'samizdatov' - samoizdaj in je povzročila nastanek nove neodvisne sile, katero je sedaj lahko smatrati za dejansko politično opozicijo odn. vsaj za zametek politične opozicije. Ideologija tega pokreta, za katerega Amalrik pravi, da si je nadel ime 'Demokratski pokret', je mešanica 'resničnega marksizma-leninizma', ruskega krščanstva in liberalizma. Pripada mu nekaj sto ljudi, predvsem iz akademskih in intelektualnih krogov. Amalrik meni, da prihaja sedaj v Rusiji do vplivnega 'razreda specialistov' - ljudi, ki imajo srednji dohodek in poklice, za katere je potrebno posebno šolanje in gotova mera fizične in intelektualne svobode ter spoštovanje zakona. Nek demokratski pokret bi lahko našel v tem "razredu" zaslonbo, vprašanje je samo, v koliko so ruski srednji razred odn. "malomeščani" psihološko pripravljeni za tako vlogo. Najboljši in najbolj neodvisni duhovi tega razreda so bili v teku 50 let polagoma uničeni. Defetizem igra danes močno vlogo, kakor tudi konservativnost političnega sistema, v katerem je dejansko vsakdo državni uradnik. Na splošno rečeno je danes ruski srednji razred v svojem mišljenju tako pobirokratiziran, medtem ko je njegov intelektualno najbolj neodvisen del tako pasiven, da je

uspeh nekega demokratskega pokreta zasnovan na tem razredu - zelo problematičen.

Po drugi strani pa imamo režim, katerega edini cilj - vsaj v notranji politiki - je samoohranitev, t. j. ohranitev birokratske elite. Režim nima nobene želje bodisi za ponovno vzpostavitev stalinizma bodisi za preganjanje inteligence. Edino kar hoče je to, da gre vse naprej kot doslej, da se vsi pokorijo avtoriteti, da intelektualci molčijo in da ni nobenih nevarnih reform, ki bi utegnile spraviti barko iz ravnotežja. Z drugimi besedami, Amalrik je prepričan, da je režim v defenzivi in ne v ofenzivi.

Tako imamo danes v Rusiji pasivno birokratsko elitno, ki ji stoji nasproti pasiven 'srednji razred'. Toda naj bo ta elita že kakorkoli pasivna, ni ji potrebno napraviti posebnih sprememb. Teoretično lahko ostane na oblasti še zelo dolgo s pomočjo manjših koncesij in zelo milih oblik pritiska. Ni dvoma, da je prišlo v zadnjih letih - po Stalinovi smrti - do večjega spoštovanja zakonov in da je danes vsak sovjetski državljani varnejši in da uživa več osebnih svobode kot pa je to bilo pred petnajstimi leti. To je povzročilo, pravi Amalrik, da so nekateri, zlasti ameriški liberali, začeli verjeti v postopno spreminjanje sovjetskega sistema v smeri večje humanosti. "Kaže, da so Amerikanci prepričani, da bo postopno naraščanje blagostanja in razširitev zahodnih kulturnih idej in načina življenja polagoma spremenilo sovjetsko družbo in da bodo tuji turisti, moderna glasba in mini-krila pomagali ustvariti 'človeški socializem'." Toda, pravi Amalrik, "po mojem mnenju nas bolj civilizirano ozračje v vsakodnevem življenju in povečano ekonomsko blagostanje samo po sebi ne bo rešilo pred nasiljem ali pa ga celo odpravilo. Poglejte na primer nacistično Nemčijo, ki je bila zelo razvita dežela."

PROPAD SISTEMA LETA 1984?

Najbolj verjetno je, da bodo sedanji sovjetski voditelji nadaljevali z minimalnimi spremembami, ki so potrebne, da se obdržijo na oblasti. Kako dolgo jim bo uspelo obdržati kontrolo, pa zavisi od gotovih drugih pogojev. Amalrik analizira rusko zgodovino in prihaja do zaključka, da obstojajo danes nekateri pogoji, ki so dovedli tako do prve kot do druge ruske revolucije: nepremična družba, ki ji vlada kasta; okorel vladni sistem, ki je v nasprotju s potrebo po gospodarski rasti; birokratizacija sistema in ustvaritev privilegirane razreda birokratov; nacionalni spori v mnogonacionalni državi, kjer nekateri narodi uživajo privilegirani položaji. Toda carski režim bi se lahko kljub temu obdržal še veliko časa, in bi se lahko celo moderniziral na miren način, da niso vladajoči razredi napravili očitno fantastično oceno splošnega položaja in moči režima, pa so se spustili na področje zunanje ekspanzije, ki je povzročila prenapetost režima na dolgo in na široko. Da ni vlada Nikolaja II. začela vojno proti Japonski, ne bi bilo revolucije leta 1905. In

če ne bi začela vojne proti Nemčiji, ne bi bilo revolucije leta 1917. Docela možno je, pravi Amalrik, da je lahek način, na katerega je vlada zatirala notranjo opozicijo, ustvarila iluzijo vsemogočnosti. Posrečeno je, da sedanji režim združuje v sebi poteze vladavin Nikolaja I. in Nikolaja II., pa celo Aleksandra III. A najboljša primerjava je z bonapartističnim režimom Napoleona III, ko lahko primerjamo Srednji Vzhod z Mehiko, Češkoslovaško s papeškimi državami in Kitajsko z nemškim imperijem.

Amalrik se strinja z mišljenjem, da je vojna med Rusijo in Kitajsko neizogibna, toda obenem tudi meni, da bo taka vojna povzročila propad sovjetskega sistema. Veruje, da je Kitajska sedaj, ko ji leta 1950 ni uspelo "pogoltniti" Rusije na miren način, da bi namreč obe deželi postali ena sama komunistična država, odločena dobiti ruska ozemlja v Sibiriji, na Daljnem Vzhodu in v centralni Aziji za lastno kolonizacijo. Kitajska bo ta proces začela tja enkrat med letom 1975 in 1980, ko bo imela primerne zaloge jedrskega in konvencionalnega orožja. Začela bo vojno s konvencionalnim orožjem, a poslužila se bo tudi partizanskih metod. Rusija bo stala pred alternativo: ali sprejeti kitajski način bojevanja ali pa udariti z jedrskim orožjem in se s tem izpostaviti enakemu povračilu. Rusija bo verjetno izbrala prvo alternativo, ker bi bila druga zelo drzna, če že ne samomorilna. Obenem pa se utegne zgoditi, da bodo sovjetski voditelji menili, da imajo pri konvencionalnem orožju prednost nad Kitajsko in da se bodo spustili v napad. Tudi če bi Rusi poskusili najprej uničiti kitajske raketne postojanke, bi še vedno bilo treba računati z več sto milijoni Kitajcev.

Amalrik smatra, da Amerika ne bo pomagala ne eni ne drugi strani. Vojna bo dolga in Sovjeti bodo morali premestiti več in več svojih čet iz Evrope na Vzhod, kar bo povzročilo propad ruskega imperija v Evropi. Najprej bo prišlo do združitve Nemčije, kar bo ustvarilo v Evropi docela nov položaj. Nato bo sledil proces 'desovjetizacije' vzhodno-evropskih dežel, katerih vlade bodo začele zahtevati vrnitev področij, ki jim jih je odvzela Rusija. "Skratka, Sovjetska zveza bo morala plačati polno ceno za področja, ki jih je ugrabil Stalin, in za izolacijo, v katero so dežele pahnili neostalinisti," pravi Amalrik in zaključuje:

Najbolj važno pri vsem tem bo seveda to, da bo prišlo do notranjega razpada sovjetskega sistema. Nezadovoljstvo se bo razširilo med ruskim in še posebno neruskim prebivalstvom in vlada bo izgubila kontrolo - dokler ne bo kaka večja vojna ali domača polomija povzročila popolno razsulo. Edino ako bo novi 'srednji razred' toliko močan, da bo prevzel nadzorstvo nad položajem, bo možno preprečiti popolen razpad z ustanovitvijo kake zveze po zgledu britanskega Commonwealtha ali Evropske gospodarske skupnosti in z vzpostavitev miru s Kitajsko. Toda naj že bo kakorkoli, Amalrik je gotov, da je "ta veliki vzhodno slovanski imperij, ki so ga ustanovili Nemci, Bizantinci in Mongoli, stopil na pot zadnjih desetletij svojega obstoja.

Sprejem krščanstva je določil datum padca rimskega imperija, a ga ni mogel rešiti pred neizogibnim propadom. Na isti način je marksistična doktrina odložila razbitje rus-

kega imperija - tretjega Rima - a nima moči, da bi ga preprečila."

*

'VRH 29. OKTOBRA'

Slovensko planinsko društvo v Argentini je objavilo, da je 9. Slovensko-argentinska odprava na Patagonski celinski led, organizirana v okviru omenjenega društva, 9. januarja letos s prvenstvenim vzponom okoli 2600 m visoko osvojila do- tlej deviško goro in jo imenovala 'Devetindvajseti oktober' - 'Cerro Veintinueve de Octubre' v počastitev slovenskega na- rodnega praznika, ko smo se rešili pred dobrimi petdesetimi leti nemške nadoblasti. V vrhunski navezi sta plezala ing. Jure Skvarča, ki je na vrhu razvil slovensko zastavo, ter Mario Serrano. Gora leži v območju Južnega Patagonskega ledu, na zapadnem bregu največjega ameriškega ledenika Upsala (60 km dolg), na križišču južnega vzporednika ca 49°53' in pol- dnevnika 73°39'.

Patagonski celinski led je po tvorbi in razsežju svojska in edinstvena ledeniška ostalina izza ledenega obdobja. Teče v dveh delih med argentinsko in čilensko Kordiljero v povprečni višini 1500 m nad morjem. Prvi, Severni del, meri le 100 km v dolžino in ima 4400 km² površine. Drugi, Južni del, pa je dolg 330 km, širok 30 do 80 km ter meri po površini z obrobniimi ledeniki vred 13500 km². Iz tega ogromnega ledenega veletoka se dvi- gajo ponekod daljše ali krajše gorske verige, katerih vrho- vi pa ne presegajo 3000 m nadmorske višine. Zaradi odda- ljenosti (dobrih 2000 km jugozapadno od Buenos Airesa), vsled pomanjkanja prometnih zvez in zaradi skrajno ne- povoljnih topografskih razmer so ta področja zelo malo raziskana. Odločilen dejavnik je tudi izredno ostra kli- ma: mnogo deževja, skoro neprestani vetrovni viharji poleti, pozimi pa nizka temperatura in snežni meteži.

Poleg redkih znanstvenikov so nekaj več življe- nja prinesli v te predele andinisti, največ evropski pri- seljenci, ki jih je zvalila na jug izredna naravna lepota pokrajine in edinstvena konfiguracija gor. Ti andinisti pa po sili razmer opravljajo spotoma tudi raziskovalna dela. Toda tudi že Evropa je pričela pošiljati tja svoje najboljše plezavce. Eden pglavitnih vzrokov tega je svojska kombinacija med ledenimi stenami in toplo skalo.

Dober del te gorniške in raziskovalne dejavnosti na patagonskem ledu opravljajo prav slovenski planinci, ki so imigrirali po drugi svetovni vojni v Argentino. Že v prvem desetletju po vselitvi so se člani bariloške sek- cije Slovenskega planinskega društva udeleževali prvih pohodov na kontinentalni led, tako na San Valentin na Severnem delu in na Paine na skrajnem jugu. Slovenske odprave vodita izmenoma brata Peter in ing. Jure Skvar- ča, ki ju štejejo med najsposobnejše plezavce v Argenti- ni.

Po vodstvom bratov Skvarča so slovenske planin- ske odprave doslej osvojile na področju patagonskega ledu okrog dvajset gora in dosegle mnogo raziskovalnih dognanj. Društvo sporoča dosežke argentinskemu in čil- lenskemu vojaškemu kartografskemu inštitutu ter Med- narodnemu glaciološkemu inštitutu v Rimu. Le te usta-

nove registrirajo in povzamejo tudi poimenovanja gora, ki do osvojitve niso imele nobenega imena ali pa zanje sploh vedeli niso. Tako nosijo na Patagonskem ledu kar štiri gore imena po tragično preminulih slovenskih fantih: Cerro Pan- gerc po Tončku Pangercu, Cerro Vivod po Božu Vivodu, Cerro Tomek po Tomažu Kralju in Cerro Boj po Robertu- Boju Petričku ml. Tem štirim se pridruži letos še Devet- indvajseti oktober, ki bo po opravljenih formalnostih tudi prešel v nomenklaturu zemljepisnih imen.

Seveda pa se slovenski andinisti spoprimejo tudi z gorami na drugih področjih. Že v prvem desetletju po vselitvi so dosegli nekaj lepih uspehov v bariloški Kordili- jeri, nedavno pa tudi v mendoški, kjer je Peter Skvarča kot prvi Slovenec dosegel vrh najvišje ameriške gore Aconcagua (6960m).

Slovensko planinsko društvo objavlja redno svoje tekoče dosežke v buenosaireški SVOBODNI SLOVENIJI, dalj- ša poročila s potrebnimi dokumentacijami pa v njenih let- nih ZBORNIKIH, pa tudi v ANUARIO DEL CLUB ANDINO BARILOCHE. Po tem jih povzemajo tudi nekatere evropske in ameriške planinske revije in priložnostno celo NATIONAL GEOGRAPHIC.

LAČNIM TUJINO, SITIM OBLAST!

Iz Beograda je prispelo v Nemčijo 36 sindikalnih funcionarjev, ki naj bi tam organizirali 'sezonske delavce iz Jugoslavije'. Trenutno računajo, da je v vsej zapadni Evropi 409.000 takih delavcev (politični emigranti tu kaj- pak niso vključeni). V Nemčiji je največja skupina hrvat- ska (264.000), ki ji sledi slovenska (56.000). Nekaj male- ga je tam tudi Macedoncev, Srbov in Črngorcev. Računa- jo, da je okoli 50.000 takih delavcev že oženjenih z Nem- kami, kar je zelo značilno ob dejstvu, da je npr. samo iz Hrvatske na delu 85.000 žena (več kot Italijank).

Podpisan je tudi sporazum med Jugoslavijo in vlado Avstralije za sprejem 10.000 'sezonskih' delavcev letno iz Jugoslavije. Iz Avstralije poročajo, da je kvota za le- tošnje leto že polna. Prevozne stroške bo krila avstralska vlada. Tudi tu predvidevajo, da bo velika večina delav- cev iz Hrvatske.

KULTURA IN OMIKA

KULTURNI SPOMENIKI

Čeprav je to kronika o kulturi, verjetno ne bo narobe, če tokrat objavim nekaj podatkov o nekulturi v Sloveniji. Gre za podatke o prestopkih, ki so jih zagrešili šolarji iz 110 okolišev v Sloveniji in ki jih je v DELU navedel A. Vadnal iz Ljubljane. Gledal je TV oddajo o življenju leta 2000, pa se je zgrozil ob misli, kaj se bo zgodilo čez pol stoletja. Edina tolažba je, če je to tolažba, da se isto tudi dogaja drugod po svetu. Pa preidimo na suhe številke:

Vrsta prestopka	L. 1964	L. 1968
Umori	15	26
Posilstva	51	81
Ropi	396	1508
Težji napadi	475	680
Vlomi in tatvine	7064	14102
Napadi s strelnim orožjem	419	1089
Prestopki z mamili	73	854
Pijančevanje	370	1035
Napadi na učitelje	25	1801

Iz pisma ne morem ugotoviti niti starosti teh šolarjev niti del Slovenije, kjer naj bi bilo teh 110 okolišev, kar bi morda naredilo omenjene podatke še bolj zanimive in poučne.

KJE JE VZGOJA? Tito od časa do časa oplazi kakšno o socialističnem humanizmu. Po poročilu iz DELA, nanašajoče se na 'neko osnovno šolo na Slovenskem', je 'dnevna praksa' tega humanizma takšnale:

"Učenec je zbolel in nekaj mesecev ni mogel v šolo. Ko je za silo okrevail, so zdravniki menili, da bi bilo koristno, če bi šel v šolo, kajti skrb, da ne bi oprail razreda, ga je trla in kvarno vplivala na njegovo celotno počutje. In mati je šla v šolo prosit, da bi ga spet vzeli v razred. Toda učiteljica ni bila za to. Materi je rekla, da imajo v razredu tekmovalne skupine in da ga nobena skupina ne bi marala sprejeti, ker je toliko zamudil. V solzah je prosila učiteljico, da otroka vzame v razred, češ da so zdravniki rekli, da je sposoben za šolo in da bi to koristilo tudi njegovemu počutju in zdravju. Mati je naposled uspela; otrok je razred izdelal in pozdravil se je."

NOVA UNIVERZA. V Prištini, glavnem mestu Avtonomne pokrajine Kosovo, ki je del socialistične republike Srbije, so pred kratkim ustanovili univerzo. Doslej so bile tamk. tri fakultete in šest višjih šol podružnice beograjske univerze. Ker je na Kosovu 70% prebivalstva albanskega porekla, sta učna jezika na univerzi srbohrvaščina

in albanščina. Približno polovica predavanj je v albanščini.

NOVI AKADEMIKI. Dopisni člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Dragotin Cvetko, Lojze Dolinar, dr. Svetozar Ilesič, dr. Janez Milčinski, dr. France Novak in dr. Andrej Župančič so bili izvoljeni za redne člane. Dopisni člani pa so postali: Dr. ing. Davorin Dolar, dr. Josef Kratochvil, ing. arh. Marijan Mušič, dr. ing. Janez Pekenik in dr. ing. Miha Tišler. Dr. Pekenik je redni profesor na univerzi v Birminghamu v Angliji.

ŠEST NA VRBI. Letošnji Prešernovi nagrajenci so: Mihaela Šaričeva za življenjsko delo na področju igralske umetnosti, Veno Pilon za življenjsko delo na področju slikarstva, Partizanski invalidski pevski zbor ob 25-letnici za koncertno izvajanje partizanskih pesmi doma in v tujini ter dipl. ing. arh. Stanko Kristl za šolo dr. Franceta Prešerna v Kranju. Nagrade Prešernovega sklada so pa dobili: skladatelj Jakob Jez, industrijski oblikovalec Albert Kastelec, slikar Maks Kavčič, pesnik Tone Kuntner, dirigent Marko Munih, igralec Anton Petje, arhitekta Anton Pibernik in Vladimir Sedej, slikar Bine Rogelj, pisatelj Tone Svetina, pisatelj Rudi Šeligo, igralec Zlatko Šugman, slikar Jože Tisnikar, skladatelj Marijan Vodopivec ter pesnik Dane Zajc.

Omenjene nagrade podeljuje Prešernov sklad vsako leto za slovenski dan kulture, 8. februarja, obletnico Prešernove smrti. Toda koliko oseb je lani na ta datum obiskalo Prešernov muzej v njegovi rojstni hiši v Vrbi? Tisoč? Sto? Ne. Reci, beri in piši: šest.

POPEVKA 1970. Na letošnjem tekmovanju za najboljšo popevko Evrope, ki ga organizira Evrovizija 21. marca v Amsterdamu, bo Jugoslavijo zastopala Slovenka Eva Sršen s pesmijo "Pridi, dala ti bom cvet", ki jo je spesnil Dušan Velkavrh, uglasbil pa Mojmir Sepe. Kot je odločil poseben slovenski glasbeni kolegij, bo RTV Ljubljana "oskrbela, da bo pevka odšla na finale primerno pripravljena na vse naloge, ki jo tam čakajo". Čeprav se Jugoslavija doslej še ni nikdar posebno odrezala na tekmovanjih Evrovizije - bodisi glede izbrane popevke kot glede pevca - želim Evi Sršen obilo sreče in uspeha!

KNJIŽNI TRG. Dotiskana je prva knjiga Slovarja slovenskega knjižnega jezika, katerega je začel izdajati Inštitut za slovenski jezik Slov. akademije znanosti in umetnosti pri Državni založbi Slovenije. Obsega gesla od A do H. Po 64. straneh uvoda se na 848 slovarskih straneh zvrsti 22.064 gesel in podgesel.

SKLADATELJI. Na nedavnem občnem zboru Društva slov. skladateljev je bil za njegovega predsednika izvoljen Uroš Krek. Društvo ima na seznamu 101 člana. - Marijan Lipovšek, komponist in pianist, redni prof. Akademije za glasbo in njen rektor, je praznoval 60 letnico življenja. - 2. februarja je postal žrtev prometne nesreče blizu Kranja skladatelj Blaž Arnič, redni prof. za kompozicijo na ljublj. akademiji za glasbo.

SPECTATOR

Od meseca do meseca:

TITOV SAFARI

Ves februar je Tito potoval po Afriki. Od 2. do 9. febr. je bil v Zambiji, nato tri dni v Etiopiji, od 12. do 20. febr. v Keniji, kjer je ustrelil nosoroga, leva in bivola, Jovanka pa antilopo; od 20. do 23. febr. v Sudanu, od 23. do 25. febr. v Egiptu, a od 25. do 27. februarja v Libiji. Povsod se je pogovarjal z voditelji teh držav o politiki neuvrščenosti, pripravljala neuvrščeni sestanek na vrhu še pred jesenskim zasedanjem Združenih narodov, podpiral borbo za neodvisnost, obsojal apartheid in neokolonializem, priporočal pomoč nerazvitim ter podpiral Arabce v boju proti Izraelu.

Med potjo se je 11. februarja v Adis Ababi sestal z ameriškim državnim sekretarjem Rogersom. Kasneje je Tito povedal časnikarjem, da noče še enkrat posredovati na Srednjem vzhodu, ker da že preje njegovo posredovanje ni uspelo. Rogersu je priporočil, naj ZDA pritiska na Izrael, da bi opustil agresijo in se ravnal po resoluciji Varnostnega sveta. Tito je Rogersu tudi povedal, da ne more razumeti, zakaj ZDA še pošiljajo letala Izraelu.

Iz Kenije je Tito 13. febr. poslal Naserju dolgo brzojavko, v kateri je izrazil "svoje veliko ogorčenje zaradi najnovejšega barbarskega napada izraelskega vojnega letalstva na tovarno in civilno prebivalstvo v predmestju Kaira... Težko je najti prave besede obsodbe tega zločinskega napada na mirno civilno prebivalstvo," je brzojavil Tito in dodal, da ga izraelska agresivna dejanja spominjajo na nacistično obnašanje v zadnji vojni. "Zadnji čas je, da svetovna skupnost podvzame energične mere, da bi preprečila agresijo Izraela in da bi dosegla umik izraelskih čet z okupiranih arabskih ozemelj", je izjavil Tito. Zvezni izvršni svet je izrazil ogorčenje v imenu jugosl. narodov naslednji dan.

Med poletom JATovega leta 17. febr. iz Pariza v Munchen so se trije potniki sumljivo vedli. Policija v Munchenu je odkrila, da so bili oboroženi vsak s svojo pištolo. JAT je naslednjega dne sramežljivo priznal, da je bilo letalo na poletu Pariz-Munchen-Beograd zadržano za pol ure v Munchenu, ker pilot v skladu z določili ni hotel prevažati oboroženih potnikov. Ti potniki "so bili nato izkrcani v Munchenu," je izjavil JAT in pozabil dodati, da so bili jordanke narodnosti in da jih je policija v Munchenu zaprla zaradi suma, da so pripravljali napad na neznano letalo. Jugoslovanska vlada ni protestirala. -- Ne Tito ne vlada nista niti črhnila, ko je 21. februarja zaradi arabske sabotaže strmoglavilo švicarsko potniško letalo in se je ubilo 47 civilistov, ki večinoma niso bili niti Izraelci.

JUGOSLOVANSKI GENERALI IN "PUČ"

Nemški tednik DER SPIEGEL je 2. febr. na kratko poročal o govoricah, da se jugoslovanski generali, ki so se šolali v Sovjetski zvezi, ne strinjajo z decentralizacijo in da bi še posebej radi izrgali teritorialne enote izpod republiških poveljstev. Titovo potovanje po Afriki da utegnejo izrabiti za udar. -- BORBA se je 19. febr. zelo razburila zaradi objavljanja "vesti", ki "nedvomno izvirajo iz ene od špijonsko-policijskih kuhinj." SPIEGEL naj bi pri tem opravil le služabniško delo. Vmešal se je tudi "pretežno resni" londonski ECONOMIST in nekaj drugih časopisov. "Nima smisla, da bi demantirali nesmiselne izmišljotine," piše BORBA, toda treba je opozoriti na njihovo ozadje. Izmišljeval-

ce moti jugoslovanska neodvisna in neuvrščena politika na splošno, a neposreden povod je dalo Titovo afriško potovanje. Govorica se je pojavila v času, ko so v Jugoslaviji uresničili popolno soglasje na treh temeljih: samoupravna družba, vseljudska obramba in neuvrščenost. Nekomu tak razvoj Jugoslavije ni všeč in bi ga rad motil, "a izbral si je pretrd oreh za svoje zobe," pravi BORBA.

Londonski tednik THE ECONOMIST je v času od 2. do 19. februarja objavil le en članek o Jugoslaviji, v katerem je poročal o hrvaškem plenumu in generalov sploh omenil ni. BORBA je najbrže mislila na članek v ECONOMISTU 10. januarja, ki je pisal o jugoslovanski armadi in zaključil s temle odstavkom: "Aktivni oficirji so dozdej pokazali malo znakov odkrite politične moči in vpliva. Glavni partijski voditelji pa nočejo tvegati. Nedavno poživljenje partijske dejavnosti v armiji, o kateri so razpravljali na partijski konferenci decembra, je nedvomno imelo namen, da bi ohranili popolno politično kontrolo nad vojsko in njenimi voditelji. Mogoče je sklepati, da je odstotek tistih, ki podpirajo politiko 'močne roke' v reševanju problemov v deželi, v vojski večji kot v katerikoli skupini ali poklicu v Jugoslaviji. Najbrže bi pozdravili vrnitev k bolj centraliziranim metodam v politiki in gospodarstvu. Boj za vodstvo po Titovi smrti ali odhodu v pokoj jim utegne dati priložnost."

Pomočnik državnega sekretarja za zunanje zadeve Jakša Petrić je bil skrivoma tri dni v Moskvi. Šele ko ga je tik pred odhodom 5. febr. sprejel sovjetski zunanji minister Gromiko, so poročali o obisku. Predstavniki sekretariata je na tiskovni konferenci 19. febr. povedal, da "je šlo za izmenjavo mnenj v vrsti podobnih konsultacij z mnogimi evropskimi državami o aktualnih vprašanjih evropskega sodelovanja in varnosti, kakor tudi o najaktualnejših mednarodnih vprašanjih." Obenem sta se pogovarjala o bilateralnih odnosih. Tudi veleposlanik Mičunović se je z Gromikom pogovarjal o "aktualnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi."

JUGOSLOVANSKI DOLGOVI V TUJINI

Tuji časnikarji v Beogradu so 10. februarja priredili večerjo za predsednika vlade Mitjo Ribičiča, ki jim je povedal, da je gospodarstvo lani doseglo pozitivne rezultate kljub višjim cenam. Zaposlenost se je povečala za 4% in tuji turisti so prinesli več kot \$300 milijonov v deželo. Novi srednjeročni plan, o katerem so se začeli pogovarjati, predvideva, da se bo narodni dohodek na prebivalca dvignil od sedanjih \$600 na \$1000 leta 1975, kar bi pomenilo

8% rast na leto. Ribičić je poudaril, da gospodarska politika njegove vlade uživa zaupanje zvezne skupščine, kakor tudi republiških vlad in skupščin. Stabilizacija tržišča je glavni cilj in vlada se bo upirala zahtevam, da bi se cene povišale. Povišanje cen sirovinam, ki ga je pravkar odobrila, je bilo predvideno v resoluciji zvezne skupščine. Dinar ne bo razvrednoten, je rekel Ribičić. Ko so ga vprašali, kako Jugoslavija odplačuje dolgove v tujini, je izjavil, da naj nihče ne skrbi, ker Jugoslavija redno odplačuje dolgove v tujini. Ni povedal, kar so časniki vedeli, da najema kratkoročna posojila z višjimi obrestmi, da bi odplačala zapadle obroke dolgoročnih posojil.

JUGOSLAVIJA IN EVROPSKI TRG

V Bruslju so 6. februarja parafirali triletni gospodarski sporazum med Jugoslavijo in Evropskim skupnim trgom, ki je prvi sporazum te vrste s socialistično državo. Pričakujejo, da bodo sporazum podpisali v Beogradu še pred poletjem, potem ko ga bodo potrdile posamezne članice Skupnega trga. Podrobnosti še niso bile objavljene, a poročajo, da bodo v medsebojni trgovini zmanjšali carine za industrijsko blago in za 25% znižali posebne davščine na uvoz jugoslovanske govedine v dežele Skupnega trga. Jugoslovanska delegacija s Tomo Granfilom se je zelo potegovala prav za olajšanje izvoza mesa, na katerega Francozi niso radi pristali. Jugoslavija je izvažala v dežele Skupnega trga leta 1969 32% vsega izvoznega blaga in uvozila 39% vsega uvoženega blaga. Jugoslovanski trgovinski deficit je dosegel \$368 milijonov.

Izvršni biro predsedstva ZKJ se je pridno sestajal ob torkih tudi med Titovo odsotnostjo. 17. februarja so se pogovarjali o ženskah. Predsednica Konference za družbeno aktivnost žema Jugoslavije Vaska Duganova jim je povedala, da dela v družbenem sektorju več kot 1 milijon žensk, kar predstavlja eno tretjino vseh zaposlenih. To dejstvo "je v nesorazmerju s sedanjim položajem in vlogo žena v družbenopolitičnem življenju in zastopništvom v vseh samoupravnih strukturah, predstavniških telesih in družbenopolitičnih organizacijah." Sklenili so, da se bodo o ženskah še pogovarjali v komisijah predsedstva ZKJ. - 24. februarja je izvršni biro razpravljal o Kosovu, kjer razvoj zaostaja celo za drugimi nerazvitimi kraji in ga bo treba pospešiti.

OLAJŠANJE KAZNI GLUŠČEVIĆU

Kot je KT kratko poročal že februarja je vrhovno sodišče republike Srbije 6. feb. olajšalo kazen bivšemu uredniku beograjskih KNJIŽEVNIH NOVIN Zoranu Gluščeviću, ki je bil lanskega oktobra obsojen na 6 mesecev zavora, ker je v članku "Pet variacij na temo: Vroče praško poletje 1968" po mnenju sodišča sramotil Sovjetsko zvezo kot državo (gl. KT 364 & 366). Kazen so mu zdaj spremenili na 3 mesece zavora, pogojno za eno leto, kar se pravi, da mu ne bo treba v ječo, če se bo eno leto lepo obnašal. V obrazložitvi odločitve pravi srbsko vrhovno sodišče, da je bil obtoženec po pravici obsojen, ker je zalil tujo državo. Ker pa je bila dotična številka časopisa prepovedana in ker je Gluščević izgubil službo kot glavni urednik, smatra sodišče, da je že dovolj trpel in mu je zato spremenilo kazn v pogojno. Sodišče je tudi ugotovilo, da je bil obtoženec pri pisanju članka pod vplivom ostre reakcije jugoslovanske javnosti na vojaško intervencijo v Češkoslovaški.

TUDI MIHAILOV NA PROSTOSTI

Izpustili so prof. Mihaila Mihailova, ki je bil leta 1967. obsojen na štiri leta in pol zavora zaradi sovražnih stikov s tujino in protidržavnega delovanja (gl. KT 336). Štiri in pol letno kazni so mu spremenili v tri in pol letno, ki jo je predsedal. V originalni obsodbi je bilo tudi rečeno, da se štiri leta po prestani kazni ne bo smel javno udeleževati.

JADRANSKI TIHOTAPCI

Jugoslovansko ladjo 'Cavtat' so po vratolomni gonji 27. januarja ujeli italijanski financarji in jo prignali v Palermo, vso posadko pa aretirali. Na ladji je med gonjo izbruhnil požar, za katerega so mornarji trdili, da so ga zanetile krogle iz italijanskih strojníc, dočim so financarji rekli, da so sami tihotapci hoteli na ladji uničiti zalogo tihotapljenih cigaret, pa se je ladja vžgala. 'Cavtat' so namreč zasačili, ko je blizu italijanske obale pretovarjal ameriške cigarete na motorne čolne italijanskih tihotapcev. Italijani so 12. februarja posadko izpustili, toda za kapitana Petra Morettija še ni bilo konca neprimlik. Ko se je vrnil v Jugoslavijo, so mu oblasti odvzele dokumente in v Dubrovniku začele preiskavo zaradi suma, da se je bavil z nedovoljeno trgovino. Priprli so tudi carinika v Šibeniku, ki je zamižal pri pregledovanju tovara.

IZ STATISTIČNE SLUŽBE

Povprečni mesečni osebni dohodki v Sloveniji leta 1969 so bili 1152 novih dinarjev. 3½% zaposlenih je zaslužilo pod 600 novih dinarjev na mesec, 30% zaposlenih je zaslužilo od 600 do 1000 novih dinarjev na mesec, 34% zaposlenih je zaslužilo od 1000 do 1400 novih din, a 33% zaposlenih je zaslužilo preko 1400 novih din na mesec.

Pokojnine v Sloveniji se bodo letos povečale povprečno za 23%. Najnižja pokojnina bo potem 436 novih din na mesec, najvišja 3300 novih din, povprečna pa 755 n. din.

V Jugoslaviji je bilo 1969. leta 1, 078. 000 motornih vozil, kar je 21% več kot leta 1968, ko jih je bilo 894. 000. Leta 1969 je bilo 45. 000 vozil zapletenih v nesreče, v katerih je bilo 3066 oseb ubitih (366 več kot leta 1968) in 46. 100 ranjenih (7376 oseb več kot leta 1968). Jugoslavija je na enem od prvih mest v svetu, kar se tiče nesreč v razmerju s številom motornih vozil. Po podatkih za leto 1967. je bilo na 10. 000 vozil v Jugoslaviji 35 mrtvih, v Z. Nemčiji 11. 8, v Italiji 8. 45, a v ZDA 5. 52. Leta 1969 je ostalo razmerje za Jugoslavijo nespremenjeno.

Agroindustrijski kombinat Sljeme s sedežem v Zagrebu, ki je v Zahodni Evropi znan po mesnih konzervah in ga je

ameriški tednik TIME pred leti postavil za vzor socialistične industrije, ker da ga direktor vodi po amerškem kopitu, je imel leta 1969 več kot 1 milijardo din - izgube.

SLOVENIJALE V AFRIKI

Po pogodbi, ki jo je Slovenijales iz Ljubljane sklenil s Srednjeafriško republiko že decembra lani, bodo ustanovili skupno družbo za izkoriščanje 400.000 ha afriškega gozda. V Afriki bodo postavili žage in tovarne za predelavo lesa, v Sloveniji pa bodo iz afriškega lesa izdelovali pohištvo. Cenijo, da bodo izvozili pol milijona ton lesa na leto, tako da utegne vrednost pogodbe, ki bo veljala 30 let, znesti \$2 milijardi.

50-LETNICA LJUBLJANSKE BOGOSLOVNE FAKULTETE

Koncem januarja so v Ljubljani slovesno proslavili zlati jubilej teološke fakultete, ki pa je stara dejansko že 350 let kot visoka bogoslovna šola. Svečana proslava bi se morala vršiti v veliki unionski dvorani, a je bilo zadnje hip dovoljenje ukinjeno. Tako so se zbrali gostje in domači ljudje kar v stolnici, kjer je bila tudi koncelebrirana maša vseh slovenskih škofov, dveh zastopnikov fakultete in dveh slušateljev. Opaziti je bilo, da na proslavi ni bilo dekana zagrebške fakultete dr. Tomislava Šagi-Buniča, pa tudi iz Celovca ni bilo kake vidne osebnosti. A bil je navzoč dekan beograjske pravoslavne fakultete, dekan bogoslovne fakultete iz Gradca, škofov vikar dr. Škerl iz Trsta in celo generalni vikar iz Sombotelja na Ogrskem. Nujno zadržanega dekana zagrebške fakultete je zastopal prof. Ivan Škreblić. - Fakulteta je ob tej priliki imenovala svojega drugega častnega doktorja dr. Jakoba Ukmarića, prelata iz Trsta, ki se zaradi visoke starosti (92 let) ni mogel osebno udeležiti promocije. (Prvi častni doktor fakultete je bil nadškof Anton Vovk.)

SLOVENSKO TRGOVSKO LADJEVJE

Ladje 'Splošne plovbe' predstavljajo 12% jugoslovanskega trgovskega ladjevja in doprinešajo letno blizu 8 milijonov dolarjev deviz. Ker pa postajajo stare ladje neekonomične, kar kaže upadanje letnega dohodka, so sklenili prodati 3 ladje, ki so stare preko 25 let, in jih nadomestiti z boljšimi ladjami iz Nizozemske (vrednost \$3.2 milij.)

V Portorožu skoro tisoč gradbenih delavcev gradi tri nove hotele in pet priključkov s skupno 1700 ležišč, pa tudi pokrit bazen z segrevano morsko vodo.

Vrhovno sodišče Slovenije je končno odločilo spor o priključitvi portoroškega hotela Central k ljubljanski Prehrani. Občinski svet v Piranu namreč ni hotel take združitve, za katero je glasovalo 66 zaposlenih v hotelu, proti pa je bil samo eden. Sodišče je proglasilo občinsko prisilno upravo hotela za nezakonito, nakar sta se obe podjetji združili. - Upravo železniške proge Koper-Prešnica je prevzelo transportno podjetje v Postojni od uprave luke Koper. Progo bodo zdaj pričeli elektrificirati.

Ljubljansko DELO si je pridobilo novega eksperta, ki mu piše zunanje politične uvodnike - našega starega znanca iz Londona Božidarja Pahorja. Ob koncu vojne v Nigeriji je napisal "Epitaf Biafri", ob 25-letnici krimske konference "Jalta" in pred kratkim uvodnik "Ribičič v Londonu". Vsi trije članki se odlikujejo po sveti nedolžnosti, s katero si Božidar Pahor služi svoj vsakdanji kruh.

"Epitaf Biafri" - epitaf državljski vojni v Nigeriji - bi lahko bil tudi epitaf državljski vojni, ki je divjala po zaslugi stalinistov v Jugoslaviji za časa nemško-laško-bolgarsko-madžarske okupacije. "Gorje ljudstvu, ki se spusti v državljansko vojno," se križa Pahor. "Kakor škali se priplazijo tuji 'interesi', ki si odtrgajo svoj funt mesa. Samo funt mesa? Živi in mrtvi okostnjaki so darovali več kot funt mesa." In še: "Zdaj bo seveda vsega kriv Ojukwu, ker zgodovino pišejo zmagovalci, kakor je dejal neki zgodovinar. To nas ne zanima, kdo je kriv... Zanima nas, ali se bo genocid nadaljeval, ali bo nesrečnim Biafrčanom dovoljeno živeti... Ostane pa najhujše in najusodnejše vprašanje: čemu? Čemu so bile potrebne tako strašne žrtve?"

Da, čemu se je bilo treba Sovjetom vmešati v nigerijsko vojno, čemu se je bilo treba stalinistom vmešati v jugoslovanske zadeve za Stalinov račun? Sedaj so vsega krivi nekomunisti. Nesrečnim slovenskim in jugoslovanskim demokratom ni bilo dovoljeno živeti. In ko človek potegne črto pod 25-letno bilanco v Sloveniji in Jugoslaviji, ostane nedvomno največje vprašanje: čemu? Čemu so bile potrebne tako strašne žrtve?

V uvodniku o Jalti je za Pahorja najvažnejša anekdota o 50:50, nad katero se komunisti do solz nasmejejo, niti z besedico pa ne omeni, kako je Tito z "revolucionarnim nasiljem" ignoriral sporazum s Šubašičem, izigral določbo o svobodnih volitvah, vzpostavil s pomočjo svoje politične policije "diktaturo proletariata" in sedaj v brk vsemu civiliziranemu svetu postavil za predsednika vlade profesionalnega morilca.

Višek pa je Pahor dosegel v uvodniku "Ribičič v Londonu", kjer pravi dobesedno: "V naših odnosih z Vel. Britanijo je prihajalo do navzkrižij, to bi bilo nesmiselno zanikati, čeprav ta navzkrižja niso bila nikoli resna in globoka. Toda z 'demontažo' kolonialnega imperija in z večjim razumevanjem z obeh strani so se odnosi ugodno vtilirili in jih je treba zdaj krepiti in poglobljati." Ni treba poudarjati, kako so Angleži hiteli "demonirati" svoj imperij, da bi lahko 'vtilirili' svoje odnose z jugoslovanskimi komunisti. In za dokaz, kako ti odnosi z jugoslovanskimi komunisti sedaj prinašajo Angležem dobiček, nas Pahor spomni na Austina v Novem mestu kot na "en simbol novih odnosov"...

Really, Mr Pahor, you must be joking!

IVAN STANIČ

HOTEL BLED

RIM ITALIJA

VIA S. CROCE IN GERUSALEMME 40

ROMA

(Telefon 777-102)

Lastnik: VINKO A. LEVSTIK

HOTEL BLED

Roma - Via S. Croce in Gerusalemme 40

Tel. 777-102

HOTEL DANIELA

Roma - Via L. Luzzatti 31

Tel. 750-587

- OBIŠČITE NAS -

KLIC TRIGLAVA

Uredništvo: 76 GRAEME ROAD ENFIELD MIDDX Tel.: ENfield 5097

Uprava: BM / TRIGLAV LONDON W.C.I.

KLIC TRIGLAVA je politično neodvisen list, ki izhaja enkrat na mesec. Izdaja ga *SLOVENSKA PRAVDA*, združenje svobodnih in demokratičnih Slovencev. Njeno mnenje predstavljajo le članki, ki so podpisani od izvršnega odbora. Urejuje Dušan Pleničar.

Enoletna naročnina:

Anglija:	1.10.0	Finska:	13.-	Nemčija:	16.-
Argentina:	650.- (1300.-)	Francija:	15.-	Švedska:	20.-
Avstralija:	\$A 4 (\$A 7)	Italija:	2500.-	Urugvaj:	60.- (120.-)
Avstrija:	50.-	J. Afrika:	4.- (R 7)	U.S.A.:	5.00 (\$ 8.50)
		Kanada:	5.00 (\$ 8.50)		

Naročnina za letalsko dostavo je navedena v oklepajih.

Poverjeniki:

Avstralija: Pavla Miladinović, 12 Oxford Road, Ingleburn, N.S.W.

Italija: Saša Rudolf, Via Verniellis 24, Trieste 316

Južna Amerika: Boris Kresnik, 1346 Calle Mariano Acosta, Mar del Plata

Buenos Aires z okolico: Franc Oblak, Mendoza 5663, Buenos Aires

Sev. Amerika: Tine Kremžar, 11047 - 110 St., Edmonton, Alta., Kanada